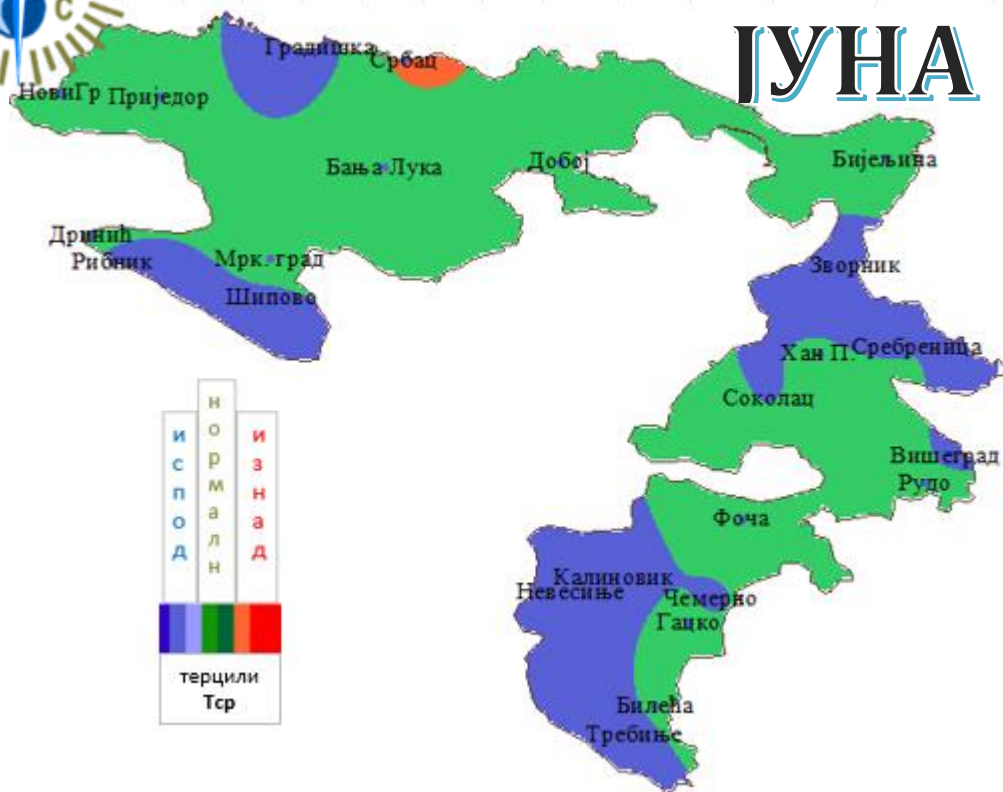

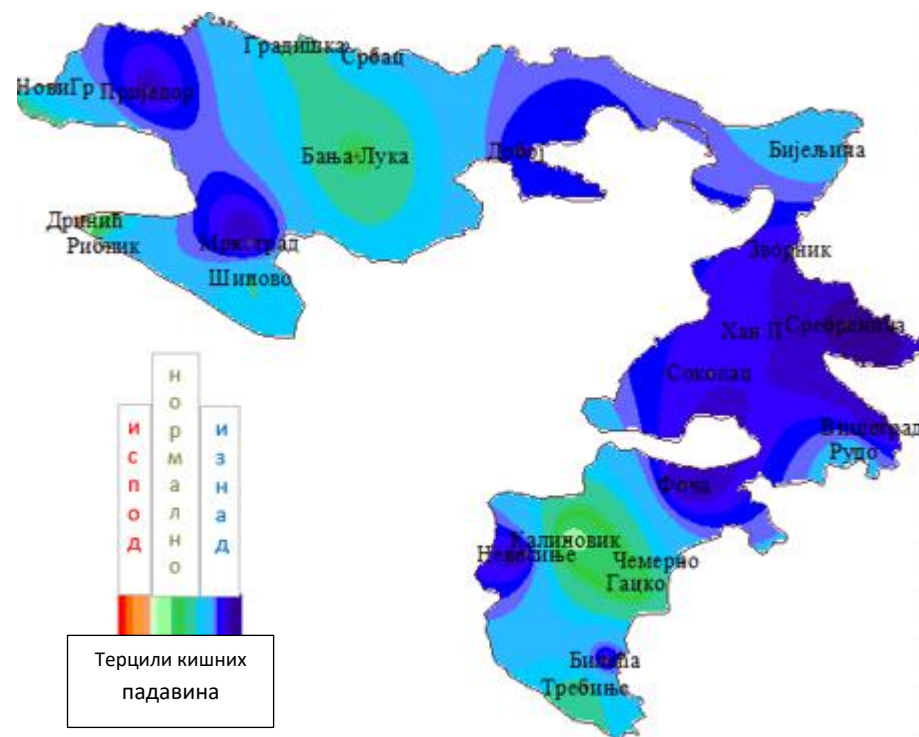

РЕПУБЛИКА СРПСКА

ЈУНА 2018

- Преовлађујући тип времена: **нормално (1951-2018); нормално-мало свежије (2001-2018)**
- Тср за РС у просеку, 18.7°C што је за **0,8°C топлије** у односу на средњу вредност **1951-2018 али у оквиру нормале.**
 - Највиша вр.Тмакс од 24.9°C (8 јун, Чемерно) до 34.8°C (12 јун, Рудо); Најнижа вриједност Тмакс 9.1°C (27. јун, Чемерно);
 - Најнижа вр.Тмин 2.1°C (25.јун, Соколац) ; највиша 20,4°C (20-јун,Требиње)
 - **према Тср, 2003. најтоплије, затим 1866,1875,1879,1950,1930,1865**

- **Највећа дневна количина падавина** је била у Билећа (121 мм) 9. дана јуна
- Количина кише за Р.Српску, у просеку, у оквиру средње вредности 1951-2018. с локалним највећим разликама од **суво** (Дринић) до **екстр. влажно** (Сребреница, 2.2 пута више у односу на просјек)
- С обзиром да је ЈУН **НАЈКИШНИЈИ** мјесец у години, изузев југа, гдје је то новембар, прекинут је седмогодишњи низ када је испаравање било веће од приспјеле кише у јуну због високе температуре и јужног вјетра (2011-2017)

-Количина падавина за овај мјесец је износила од 74.7мм (Гацко) до 263.7мм (Сребреница)

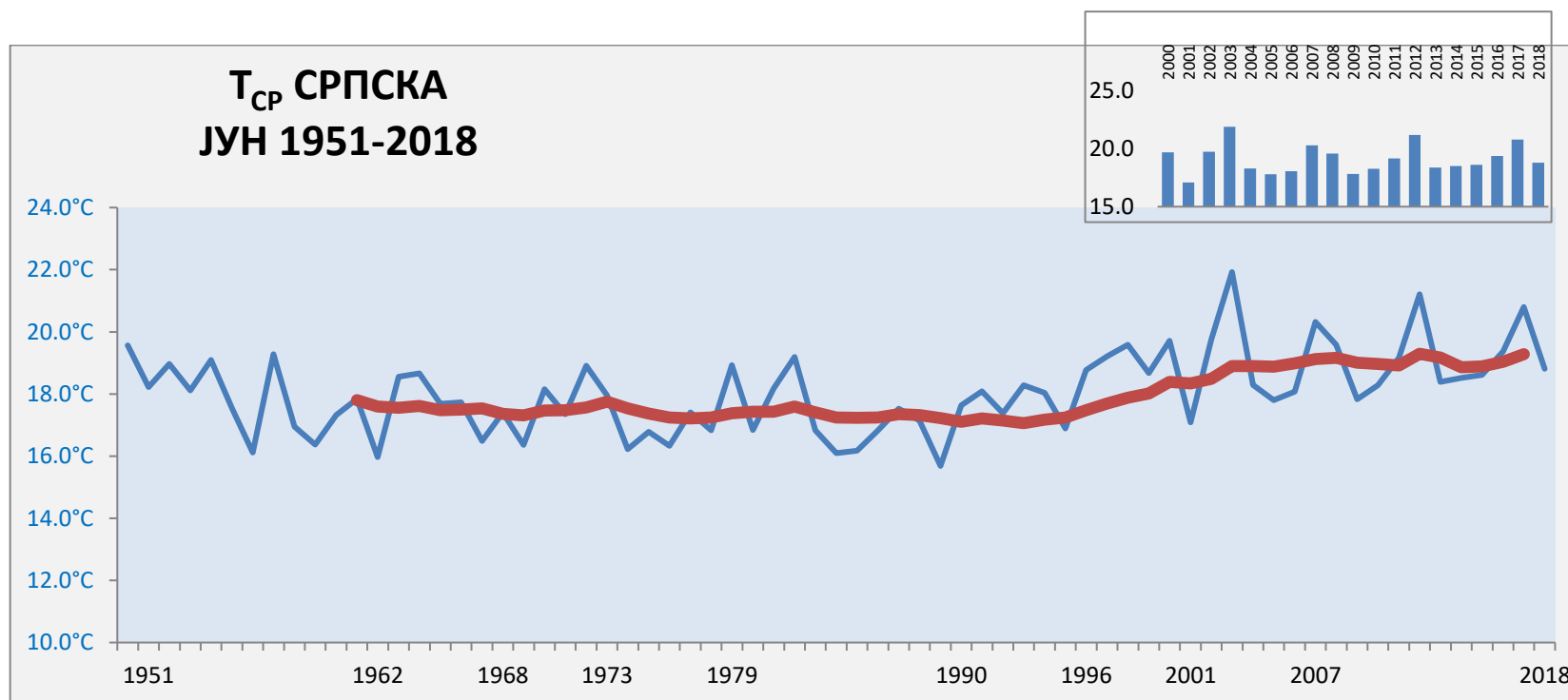
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА

Осредњено за цијелу Републику, Тср овог мјесеца текуће године, износи 18.8°C, што је за 0.8°C више од просјека 1951-2018 али ипак у границама нормале, према расподјели перцентила; Тср, *најхладнијег дана*, од 7.1°C (Чемерно, 23 јуна) до 18.2°C (Требиње, 29 јуна) док је Тср *најтоплијег дана* од 19.0 (Хан Пијесак, 12 јуна) до 27.9°C (Бијељина, 12.јуна).

Најтоплији јун од 1951 наовамо био је 2003 године кад је Тср за РС износила 21.9°C а најхладнији године 1989 са 15.7 степени..

Табела 1: Екстремни временски услови (Тср)

Најхладнијих 12год	15.7	16.0	16.1	16.1	16.2	16.2	16.3	16.4	16.4	16.5	16.8	16.8
	1989	1962	1984	1956	1985	1974	1976	1969	1959	1967	1975	1986
Најтоплијих 12год	21.9	21.2	20.8	20.3	19.8	19.7	19.6	19.6	19.6	19.4	19.3	19.2
	2003	2012	2017	2007	2002	2000	2008	1998	1950	2016	1957	1997

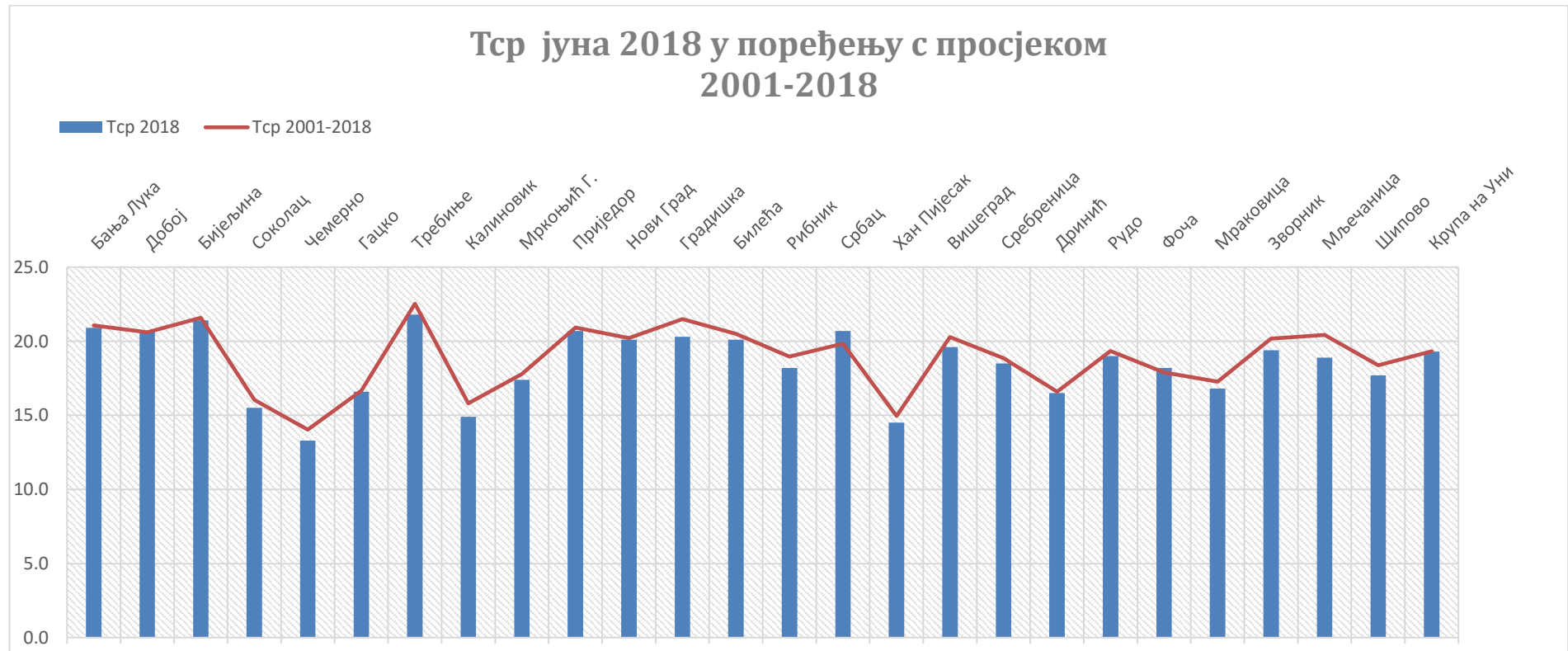
Слика 1: графички приказ загрејаности ваздуха просечног дана јуна у РС појединачних година од 1951 године до 2018, плавом. 12-годишњи покретни средњак за цијелу Српску 1951-2018 црвеном.

Вишегодишња тренд линија (12-годишњи покретни средњак) над периодом 1951-2018 показује значајно растући тренд од 1996-2003 послије чега је мање више сличних термичких услова.

Међу седам најтоплијих година јуна мјесеца, од 1951 су: 2003 (21.9°C) 2012 (21.21°C) 2017 (20.80°C) 2007 (20.32°C) 2002 (19.75°C) 2000 (19.71°C) 2008 (19.58°C).
 Међу седам најхладнијих година јуна мјесеца спадају: 1989 (15.7°C) 1962 (15.97°C) 1984 (16.10°C) 1956 (16.11°C) 1985 (16.17°C) 1974 (16.22°C) 1976 (16.33°C).

Термичке прилике око нормале у већини мјеста, што значи да одступање од новијег вишегодишњег просјека 2001-2018 није било изнад 0.9ст ни испод -0,6ст. Осим у Зворнику, Мљечаници, Градишки, Шипову гдје је негативна разлика била већа (до -1,5степена).

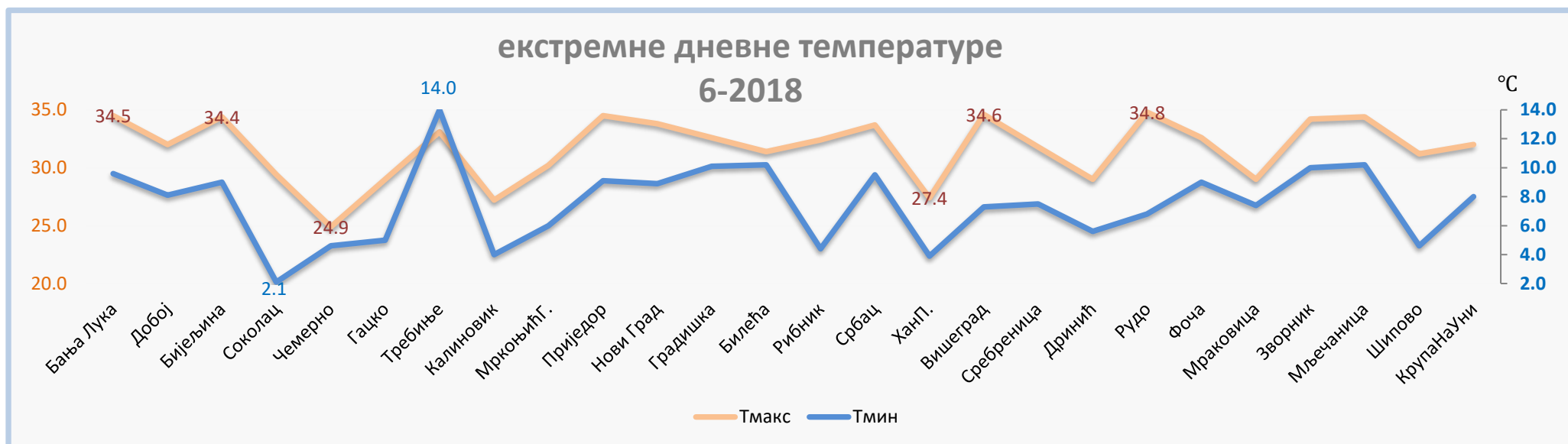
Табеле 2 и 3 за Тср, Тмакс, Тмин детаљније приказују релевантне статистичке параметре на мјерним станицама Републике Српске.

Слика 3: графички приказ средње температуре ваздуха 06-2018 у Републици Српској

Табела 3: екстремне дневне температуре Тмакс и Тмин са својим највишим, средњим и најнижим вриједностима, јуна 2018, Република Српска

Тмин Тп	Тмин_ср	Тмин_макс	датум макс	Тапс.мин	датум мин	Тмакс Тх	Тмакс_с р	Тмакс_макс	датум макс	Тмакс_ми н	датум мин	апс. колеб	tx>= 25	tx>=30
	TNmean	TNX	date of max	TNni	date of min		TXm	TXx	date of max	TXn	date of min	TNn- TXx (DTR)	SU25	TR30
Бања Лука	15.6	19.0	12	9.6	24	Бања Лука	26.9	34.5	12	17.8	15	24.9	18	12
Добој	15.6	19.1	12	8.1	24	Добој	26.7	32.0	12	18.6	15	23.9	20	11
Бијељина	16.1	20.0	2	9.0	24	Бијељина	27.2	34.4	12	19.3	15	25.4	20	12
Соколац	10.3	14.3	30	2.1	25	Соколац	21.7	29.4	12	12.6	27	27.3	7	0
Чемерно	9.6	13.0	12	4.6	24	Чемерно	18.1	24.9	8	9.1	27	20.3	0	0
Гацко	10.8	14.8	19	5.0	24	Гацко	22.1	29.0	8	15.0	27	24.0	7	0
Требиње	17.4	20.4	20	14.0	24	Требиње	27.6	33.1	8	23.4	9	19.1	25	4
Калиновик	9.8	13.8	20	4.0	24	Калиновик	20.1	27.2	8	12.0	27	23.2	4	0
Мркоњић Г.	13.4	16.6	20	6.0	24	Мркоњић Г.	23.6	30.2	12	14.9	27	24.2	15	1
Приједор	15.2	18.5	19	9.1	24	Приједор	26.8	34.5	12	17.0	28	25.4	20	12
Нови Град	15.7	19.0	12	8.9	24	Нови Град	26.6	33.8	12	17.7	14	24.9	20	13
Градишка	15.4	18.5	12	10.1	25	Градишка	26.1	32.6	12	18.0	14	22.5	20	8
Билећа	14.7	18.2	13	10.2	24	Билећа	26.2	31.4	8	22.2	23	21.2	20	2
Рибник	11.9	15.1	20	4.4	24	Рибник	24.7	32.4	12	16.0	27	28.0	17	2
Србац	16.1	19.4	12	9.5	24	Србац	26.5	33.7	12	18.2	14	24.2	18	10
Хан Пијесак	10.7	14.9	12	3.9	24	Хан Пијесак	19.6	27.4	8	10.3	27	23.5	3	0
Вишеград	15.0	18.0	11	7.30	24	Вишеград	26.7	34.6	12	16.7	27	27.3	19	10
Сребреница	14.2	17.0	19	7.5	24	Сребреница	24.1	31.8	8	15.8	27	24.3	14	3
Дринић	11.3	15.1	18	5.6	24	Дринић	22.3	29.0	11	14.3	27	23.4	13	0
Рудо	14.0	16.8	20	6.8	25	Рудо	26.0	34.8	12	15.0	27	28.0	17	7
Фоча	15.4	18.4	20	9.0	24	Фоча	25.0	32.6	12	15.2	27	23.6	19	5
Мраковица	13.9	19.1	12	7.4	22	Мраковица Коз.	21.0	29.0	12	13.2	15	21.6	6	0
Зворник	15.5	19.4	12	10.0	23	Зворник	26.0	34.2	8	18.0	28	24.2	17	9
Б.Мљечаница	15.7	20.4	19	10.2	22	Б.Мљечаница	26.2	34.4	12	17.2	28	24.2	18	9
Шипово	12.7	16.4	20	4.6	24	Шипово	24.2	31.2	12	15.6	15	26.6	16	1
Крупа на Уни	14.2	17.6	19	8.0	24	Крупа на Уни	24.60	32.0	12	15.2	15	24.0	17	3
ОР	9.6	13.0	12	2.1	25	ОР	18.1	24.9	8	9.1	27	19.1	0	0
	Чемерно	Чемерно		Соколац			Чемерно	Чемерно		Чемерно		Требиње	Чемерно	Соколац
1Р	17.4	20.4	20	14.0	24	1Р	27.6	34.8	12	23.4	9	28.0	25	13
	Требиње	Требиње		Требиње			Требиње	Рудо		Требиње		Рибник	Требиње	Нови Град

Слика 4: графички приказ највише/најниже дневне температуре ваздуха 06-2018 у Републици Српској

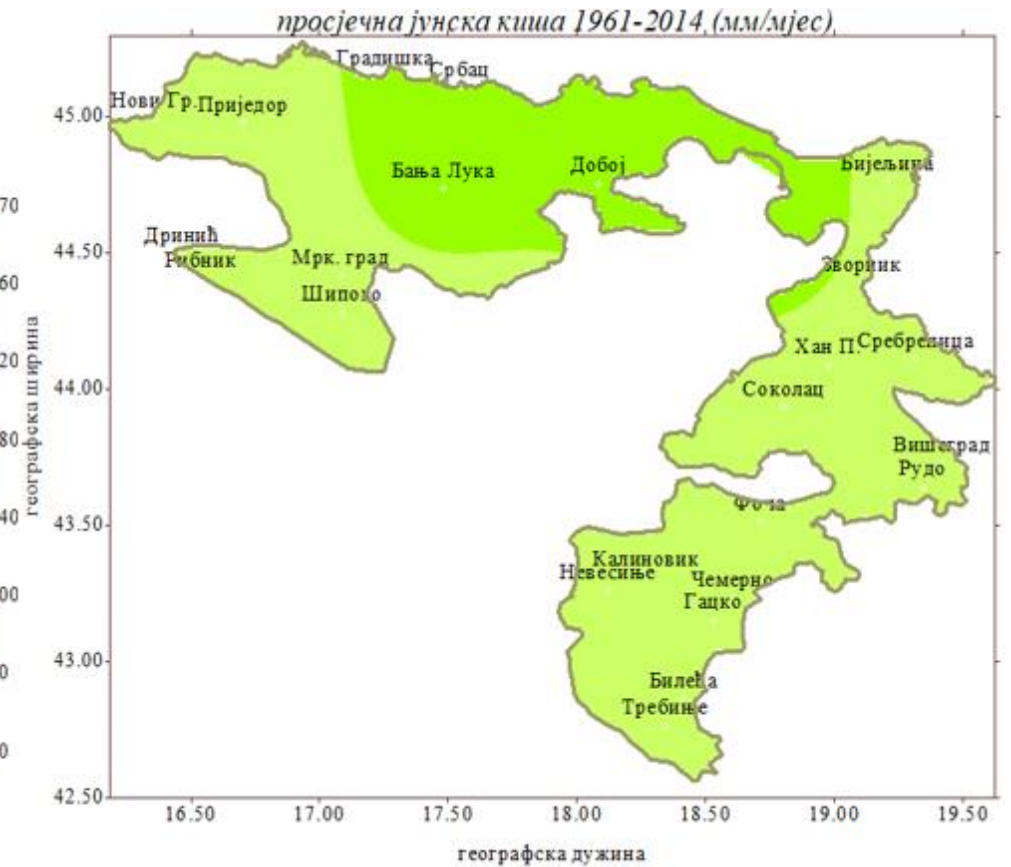
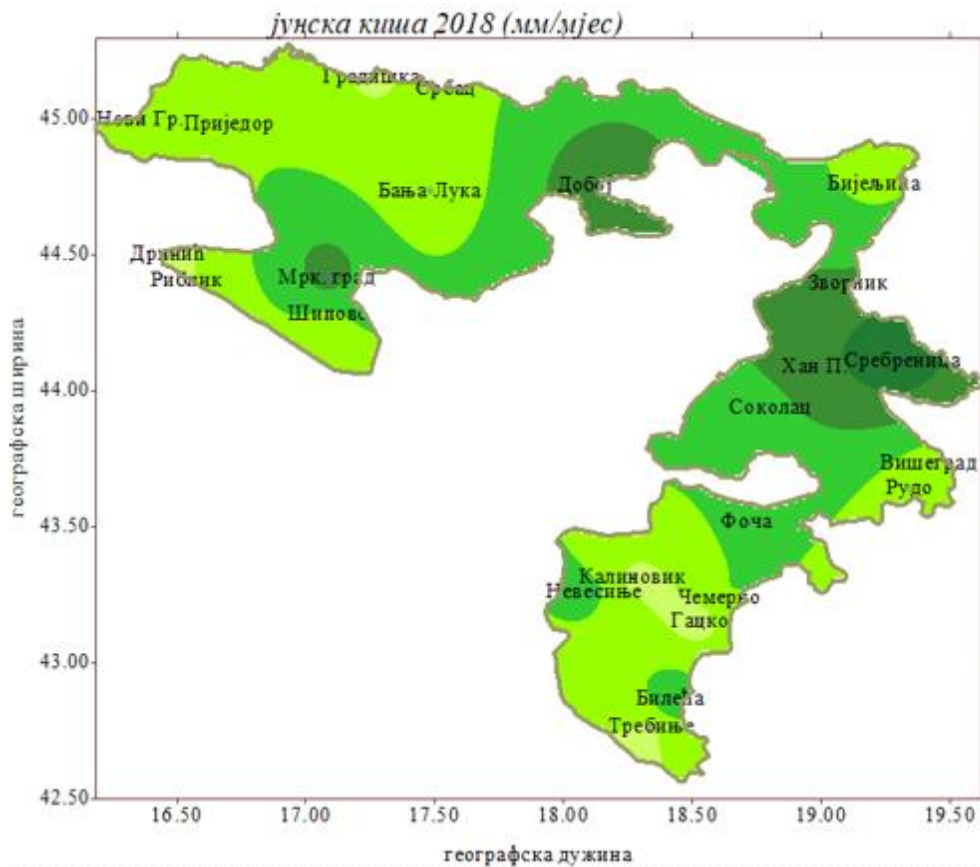
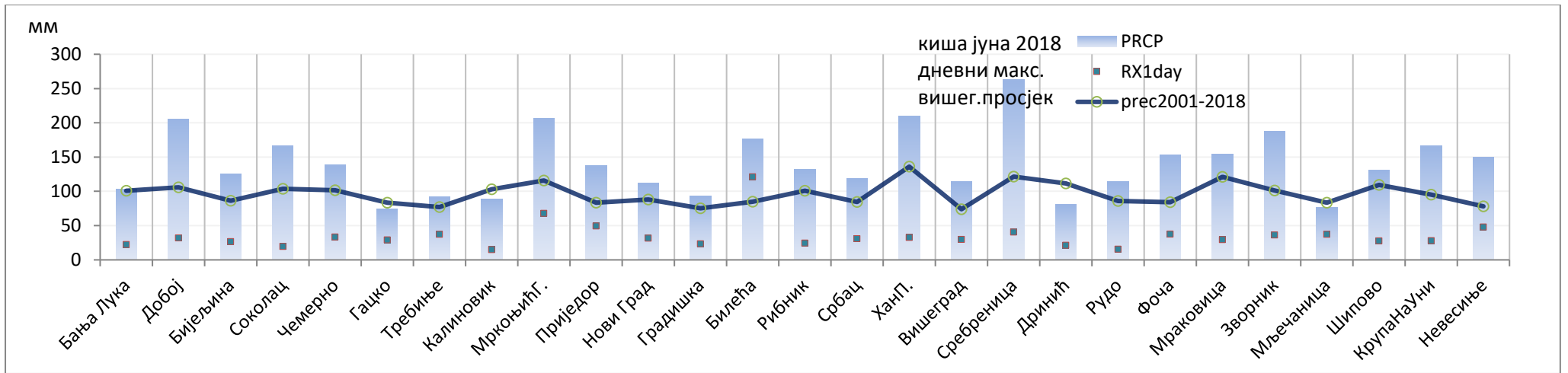
Највиша дневна температура током јуна, Тмакс, за простор Републике Српске, кретала се у распону од 24.9°C (8 јун, Чемерно) до 34.8°C (12 јун, Рудо); Најнижа вриједност Тмакс 9.1°C (27. јун, Чемерно); Најхладније јунско јутро, с најнижом дневном темпеартуром од Тмин 2.1°C је било 25. дана (Соколац) и осим Требиња, гдје је регистровано 14°C (24 јун), на свим станицама је Тмин најхладнијег јутра била испод 10степени.

Од 25-27 јуна пробијен рекорд најниже вредности Тмакс (најхладнији дан према Тмакс) од 1960-2018 у планинским крајевима, и због ниске ноћне/јутарње температуре, пробијен је рекорд најладнијих дана у већини крајева и према Тср.

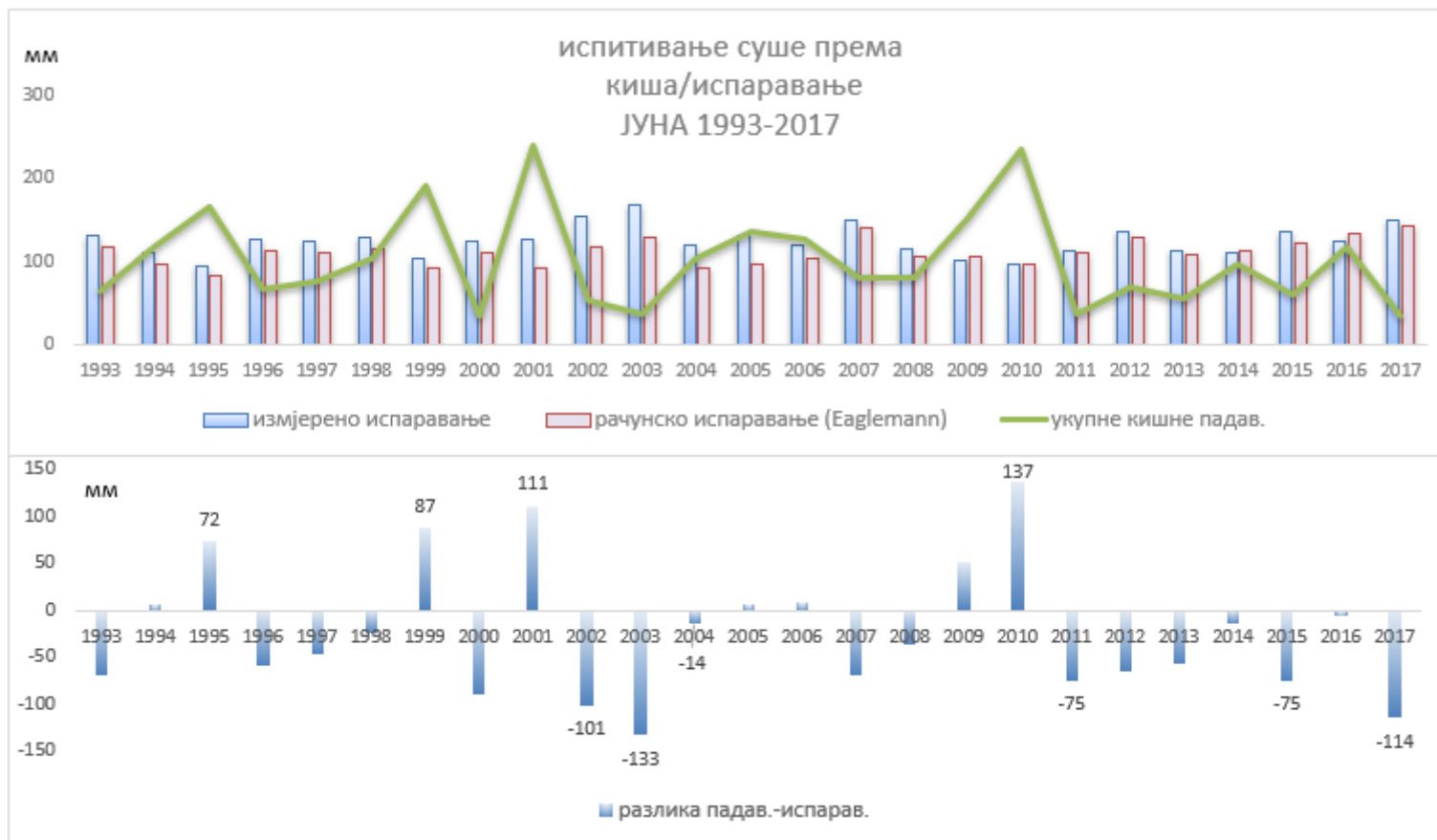
КОЛИЧИНА ПАДАВИНА ЈУНА 2018

табела 4

Кол.падав.	кол.пад 2018	дневни макс	датум макс	перцентил P	категорија P-categ.	СР.КИША .2001-2018	ИНДЕКС SPI	суф/деф% trend(%)	%остварено %PRCP	П>1 R1	П>10 R10	П>20 R20	П>30 R30	интензитет sdI
	PRCP	RX1day	date of max			Prec 2001-2018								
Бања Лука	103	22.2	17	0.5151	<i>око нормале+</i>	101	0.04	2	102	16	3	1	0	6.4
Добој	206	31.8	14	0.8731	<i>влажно</i>	106	1.14	94.1	194	15	8	4	2	13.7
Бијељина	125	26.6	30	0.7575	<i>влажно</i>	86	0.70	45.4	145	14	5	2	0	9.0
Соколац	167	19.3	7	0.8953	<i>влажно</i>	104	1.26	60.8	161	16	8	0	0	10.4
Чемерно	138	33.5	10	0.78	<i>влажно</i>	102	0.78	36.1	136	17	4	3	1	8.1
Гацко	75	29	9	0.4334	<i>око нормале-</i>	83	-0.17	-11	89	12	2	2	0	6.2
Требиње	92	37.4	9	0.6024	<i>око нормале+</i>	77	0.26	19.1	119	9	2	2	1	10.2
Калиновик	89	15	23	0.3908	<i>око нормале-</i>	103	-0.28	-13.5	86	16	4	0	0	5.6
МркоњићГ.	206	67.9	4	0.9765	<i>гр.врло ек.влаж</i>	116	1.99	78.4	178	18	8	2	1	11
Приједор	137	49.4	30	0.9304	<i>врло влажно</i>	84	1.48	64	164	13	5	2	1	10.5
Нови Град	112	31.7	30	0.7484	<i>гр.норм -влаж</i>	88	0.67	27	127	15	2	2	1	7.5
Градишка	93	23.3	17	0.6517	<i>око нормале+</i>	75	0.39	23.8	124	12	3	2	0	7.8
Билећа	177	121.3	9	0.9440	<i>врло влажно</i>	85	1.59	108.3	208	11	2	1	1	16.1
Рибник	132	24.3	18	0.7629	<i>влажно</i>	101	0.72	30.4	130	13	5	3	0	10.1
Србац	119	30.7	14	0.7369	<i>нормално (мало влаж)</i>	85	0.63	40.6	141	12	3	3	1	9.9
ХанП.	209	32.6	28	0.8799	<i>влажно</i>	136	1.17	53.9	154	19	7	5	1	11.0
Вишеград	115	29.6	3	0.9290	<i>врло влажно</i>	74	1.47	54.9	155	18	2	1	0	6.4
Сребреница	263	40.5	16	0.9875	<i>екстр влажно</i>	122	2.24	116.1	216	18	8	6	3	14.6
Дринић	81	21.3	23	0.2322	<i>суво</i>	111	-0.73	-27.8	72	12	2	1	0	7
Рудо	114	15.6	23	0.7537	<i>влажно</i>	86	0.69	33.0	133	16	5	0	0	7.1
Фоча	154	37.6	22	0.9548	<i>врло влажно</i>	84	1.69	82.8	183	17	6	1	1	9.0
Мраковица	155	29.5	14	0.6576	<i>око нормале+</i>	121	0.41	27.7	128	15	6	2	0	10.3
Зворник	188	36	10	0.9017	<i>гр.влаж врло влаж</i>	101	1.29	85.9	186	14	10	2	2	13.4
Мљечаница	76	37.4	17	0.4170	<i>око нормале-</i>	84	-0.21	-9.1	91	9	2	1	1	8
Шипово	131	27.6	23	0.6540	<i>око нормале+</i>	109	0.40	20	120	13	5	1	0	10.1
КрупаНаУни	166	28	30	0.8982	<i>влажно</i>	95	1.27	75	175	13	7	5	0	12.8
Невесиње	150	48	23	0.9287	<i>врло влажно</i>	78	1.47	92.4	192	12	6	3	1	13
ОР	75	15.0	23	0.2	<i>суво</i>	73.9	-0.7	-27.8	72.2	9.0	2.0	0.0	0.0	5.6
	Гацко	Калиновик	Дринић	Дринић	Вишеград	Дринић	Дринић	Дринић	Дринић	Требиње	Гацко	Соколац	Бања Лука	Калиновик
0,5P	132	30.7		0.76	<i>влажно</i>	95	0.7	40.6	140.6	14.0	5.0	2.0	1.0	10.1
	Рибник	Србац	Рибник	Већина предјела	#N/A	Рибник	Србац	Србац	Србац	Бијељина	Бијељина	Бијељина	Чемерно	Шипово
1P	263.0	121.3	9	1.0	<i>екстр влажно</i>	136.0	2.2	116.1	216.1	19.0	10.0	6.0	3.0	16.1
	Сребреница	Билећа	Сребреница	Мрк.Град,Сребреница	ХанП.	Сребреница	Сребреница	Сребреница	Сребреница	ХанП.	Зворник	Сребреница	Сребреница	Билећа

Укупна мјесечна количина падавина јуна 2018 се кретала од 75мм Гацко до 263 Сребреница ; Сјеверозападни крајеви од 76мм Мљечаница 206мм МркоњићГ.; на југу од 74.7 Гацко до 176.9мм Билећа; источни предјели и Подриње од 114 Рудо до188мм Зворник ; сарајевско- романијска област од 206 Добој 209мм ХанП., планински предјели Херцеговине до 138мм Чемерно; Највећа количина падавина током прве декаде јуна-2018 измјерена је у Билећа 139 мм, у другој у Добоју 108 мм, а у трећој декади у Сребреницу 116 мм. Укупна количина за овај мјесец у години се кретала од 75 мм у Гацко до 263 мм у Сребреница. Највећа дневна количина падавина је била у Билећа (121 мм) 9. дана јуна. Распон интензитета се кретао од 5.56 (Калиновик) до 16мм (Билећа). Број дана с падавинама кретао се од 9 у Мљечаница до 23 у Вишеграду , док су количине веће од 20 и 30мм регистроване у Сребреница укупно 6 , односно 3 дана.

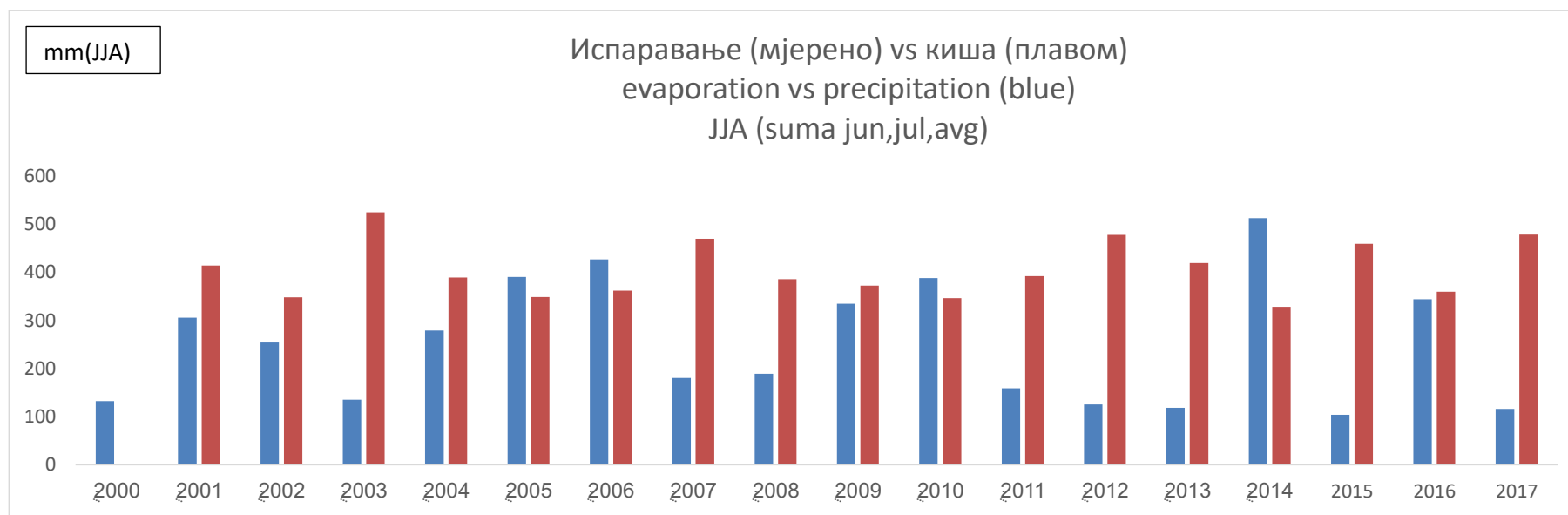

Слика 6: Испитивање суше јуна мјесеца у периоду 1993-2017

У поређењу са новијим просеком 2000-2018 ове падавине су у категорији суво (Дринић) до екстр. влажно (Сребреница) 2.2 пута више у односу на просјек 2000-2017 Стандардизовани индекс падавина је био у распону од -0.73 Дринић до 2.24 Сребреница што означава дефицит од -0.278 измјерено на станици Дринић у односу на просјек 2000-2018 а суфицит од 116.1 % у Сребреница тј перцентиле 0.23 и 0.99. Расподела перцентила количине падавина и стандардизовани индекс

падавина, као и тренд (суфицит/дефицит) у односу на поменути период приказан је у табели. Интензитет падавина је дефинисан као однос укупне мјесечне количине падавина и броја дана с падавинама већим од 0,9мм.

Осим стандардизованог индекса падавина и перцентила (SPI,P), који нису увјек прецизни показатељи нивоа суше, као и разлике падавина у односу на просјек, јачина суше се испитује разликом између кишних падавина и мјереног/ рачунског испаравања (евапорације). Горњи график показује стање суше од 1993 до 2017 на основу измјерених вриједности евапорације (испаритељ класе „А“) и укупне количине кише у већини мјеста на сјеверу Српске. Србац има значајно мање падавине те је овај однос још израженији, као и већини Семберије. С обзиром да је то житница Републике, и да је суша и осталих мјесеци вегетационог периода била честа, не само најтоплијих љетних мјесеци, нарочито од 1993-2017, проблем недостатка влаге постоји као климатска варијација, и ако се тренд фреквенције настави наредне двије деценије, постаће квалификована као климатска промјена. Осим високе температуре, вјетар такође утиче на исушивање тла. Сличне временске прилике су постојале и раније као посљедица гребена високог притиска и појачане сунчеве радијације/инсолације када силазна конвекција не дозвољава стварање облака. Године врелог, дугог сунчаног периода током јуна-августа нису изузетак овога вијека, десиле су се и у периоду 1933-1952, са изузетно мало кише, према јачини суше су: 1933, 1946, 1950, 1952, 1935,1939,1943,1945. У далекој прошлости, према стогодишњем референтном периоду 1900-2000, још већег интензитета су биле суше 1905,1894, 1898...када је инсолација била још већа, а према томе и температура ваздуха а падавине безначајне. О дуготрајним сушним периодима постоје писани документи и онда кад нису постојала квантитативна мјерења, у виду манастирских записа и хроника о времену на ширем простору Балкана. Такве године су биле гладне године.

Слика 6: Испитивање суше љето јун-август у периоду 2000-2017

Због екстремно топог периода април-мај, током јунске обданице је, услјед још више температуре, нестабилност проузрокована прегревањем тла била повећана у ширем региону Европе (појачане конвективне облачности и развоја кумулониimbusа који снагу црпе из влаге и нестабилности) и резултирала, осим честе појаве пљускова с јаком грмљавином, и локалним непогодама с градом и то: Бања Лука 2 дана (1 и 5. јуна) МркоњићГ. З дана (3,4,5 јуна) Фоча 1 дан (8. јуна) Шипово 2 дана (1 и 22. јуна).

Извјештај припремио/ла:

Нада Рудан